

ďalšie zmeny. Napríklad priestor pre manifestačné funkcie hudby získava v rozhlasoch či v televíziách populárna produkcia, hoci prítomnosť živej interpretácie je v týchto médiách často vzácnosťou. Hudba recipovaná prostredníctvom masmédií už neplní len pôvodnú estetickú funkciu, nakoľko sa do každodenného života dostáva v rôznych spojitostiach. V tejto súvislosti R. Podpera v texte „*Poznámky k formovaniu kultúry a funkcií hudby prostredníctvom médií*“ uvádza manifestačné funkcie (*zhodujú sa so zámerom autora*) a latentné (*nezodpovedajú pôvodnému zámeru*).²⁶⁹

Jednoducho povedané, hudba sa stala súčasťou masovokomunikačných prostriedkov a ich komerčných mechanizmov, čo hudbu na masmediálnom trhu posunulo do novej situácie - komoditného produktu. Tento posun viac – menej pociťujeme aj v zaužívanom výroku: kvalitná hudba je tá, ktorá sa dobre predáva.

8.5 NOVÉ JAVY V HUDOBNO – KOMUNIKAČNOM RAŤAZCI

K súčasným sprievodným javom hudby sa radia aj fenomény, ktoré menia základné atribúty klasického komunikačného reťazca (*autor – interpret- poslucháč*). Nové javy, či fenomény často nevyžadujú ani notový záznam, fyzickú prítomnosť interpreta, návštevu koncertu, koniec koncov ani hudobné vzdelanie. Určitým dôkazom je napríklad hudobná produkcia diskdžokeja, ktorá nevyžaduje hudobné vzdelanie.

²⁶⁹ Podpera, R.: *Poznámky k formovaniu hudobnej kultúry a funkcií hudby prostredníctvom médií*. In: *Hudobná kultúra pod vplyvom médií*. Bratislava ÚHV SAV, 2005, s. 11 – 12.

V súčasnej širokej palete šírenia hudby nemožno nespomenúť, že aj nahrávacie štúdiá sú prostriedkom tvorby. Ich umelý, zvukovo vytvorený produkt, dnes už označujeme častokrát termínom artefakt, ktorý vo sfére populárnej hudby pôsobí najvýraznejšie. V komunikačnom reťazci sa teda mení aj sociálna pozícia autora a interpreta už aj tým, že v médiách je do popredia vysúvaný interpret. Veľké distribútorské koncerny, ktoré na národnej, ako i regionálnej úrovni sponzorujú aj nezávislé vydavateľstvá v spojitosti s tržnými mechanizmami reagujú na tento pohyb tak, že kladú silnejší dôraz na mládež, čo zákonite vplýva na výber a návštevu podujatí, zloženie publika, ale i na prácu hudobného pedagóga. Príprava hudobného pedagóga vo vzťahu k novým trendom nebola tak systematicky modifikovaná v kontexte doby, ako bola v masmediálnych firmách práca redakčných kolektívov. Postoj pedagóga k novým trendom sa javí viac – menej ako rozpačitý aj vzhľadom ku konštatným učebným osnovám, čo hudobnú výchovu (*všeobecnú*) udržiavalo aj udržuje v neaktuálnom stave, obrátenom do minulosti. Narušená úroveň rovnováhy medzi tradíciou a súčasnosťou sa zákonite odráža aj na postavení predmetu hudobná výchova vo výchovno - vzdelávacom systéme.

Nahrávacie štúdiá majú svoj vlastný vývojový pohyb, nakoľko nie sú len prostriedkom pre mediálne formy šírenia hudby, ale i nástrojom tvorby nového, „vycizelovaného“ štúdiového produktu, ktorý sa považuje za originál, artefakt (*v nahrávacom štúdiu tvorila aj skupina Beatles od roku 1967*). Ich produkcia sa vyznačuje flexibilitou voči svojmu poslucháčskemu zázemiu (*hoci sa ich zvukový výtvar na živom koncertnom predvedení samostatne neuvádza*), čo tradičný hudobný produkt nebadane posunulo do

roviny stereotypných hudobných nepredajných ponúk na masmediálnom trhu. K týmto posunom prispieva aj produkcia nových spôsobov oslovenia poslucháča (*napríklad prostredníctvom hit parád,²⁷⁰ super star*), ktoré poznatelne rezonujú v rôznych vekových kategóriách.

Hudobné vedomie spoločnosti nie je dnes ovplyvňované kultúrnou politikou ako v minulosti²⁷¹ (čo sa poníma kladne). Dôležitým fenoménom sa stali masmédiá, čo paradigmatickú alternatívu posúva v rámci plurality do roviny jednej paradigmy masmediálnej. Hudba sa stala všadeprítomným fenoménom, preniká do myslenia človeka, stáva sa viacdimeziálnym výchovným prostriedkom. Technické sprostredkovanie jej obsahu, rozširovanie foriem jej prezentácie prispelo k rozvíjaniu disciplinárnych a kultúrnych kooperácií, väzieb medzi minulosťou a súčasnosťou, ale i k zoslabeniu hudobnej výchovy vo všeobecnom vzdelávacom systéme, hoci proces odovzdávania zručností, schopností, poznatkov, nových skutočností a ich prenos prostredníctvom hudobnej výchovy je existenčným základom každej národnej hudobnej kultúry.

Premeny našej doby sa uskutočňujú nielen zásluhou techniky, ale veľmi dôležitú úlohu zohráva výchova. Táto však musí mať podmienky a priestor vo vzdelávacích inštitúciách pre svoj systematický rozvoj. Výchova je totiž faktor kultivácie človeka, predpoklad pre rozvoj disciplinárnej kooperatívnosti, ale i pre celkovú kultiváciu človeka a jeho kultúrnosť. Hudba je dnes všadeprítomným

²⁷⁰ Vymysleli ich v roku 1936 redaktori v New Yorku, s čím chceli upozorniť na gramotivitu od najväčších spoločností.

²⁷¹ V určitých politicko-spoločenských systémoch bola kultúrna politika usmerňovaná pracovníkmi príslušného rezortu.

širokospektrálnym výchovným prostriedkom, uchováva všeľudské hodnoty človeka v univerzálnom jazyku. Je jedinečnou bázou nielen k rozvoju disciplinárnej kooperatívnosti, ale i k celkovej kultivácii človeka a jeho kultúrnosti.